

Till

STOCKHOLMS RÅDSTUFVURÄTT.

I mål emellan Stadsfiskalen N. O. Valentin, å ena, samt Mureriarbetaren Gustaf Albin Thunell, å andra sidan, angående ansvar, får jag i egenskap af den tilltalades rättegångsbiträde vördsamt anföra följande.

Det synes mig i detta mål vara af afgörande betydelse, huruvida det åtalade föredraget i sin helhet och icke till sina enskilda detaljer uppmanat till ohörsamhet mot lag eller laga myndighet.

Den i dessa tider synnerliga nitiska åklagaremakten torde i hvarje folkupplysande föredrag kunna spåra ett angrepp på lagarnes auktoritet och det illusoriska samhällsförbättringsarbetet, som för närvarande pågår, men anser jag mig hafva grundad anledning till den förmodan, att domstolen i landets främsta

stad icke följer de hastigt växlande konjunkturerna på åtalsmarknaden, utan ställer sig förstående gent emot det upplysningsarbete, som har den verkliga samhällsförbättringen till sitt ändamål.

Att vår tryckfrihet och vår yttrandefrihet skulle vara i lag skyddad, har under det sista året visat sig vara uteslutande en fras. Den fria tankens och det fria ordets rätt finns numera endast för dem som intet nytt tänka och intet nytt yttra, och man har under de många "tänk-först och handla-sedan"-processerna kommit underfund med att afgörandet af, huruvida en person gjort sig skyldig till brott mot tryckfriheten eller yttrandefriheten, ytterst intimt sammanhänger med åsikterna hos den för tillfället sittande regeringen. Men lag och förordning borde dock vara något, som icke ställer sig i de enskilda syftenas tjänst, eller blindt lyder vinkarne från regeringshåll.

Att samhället utöfvar sin nödvärnsrätt emot dem, som vägra att fullgöra hvad samhället i det ena eller andra afseendet bjuder, är själfklart för dem, som genom det nationella försvarets prisgifvande skulle äfventyra sina materiella fördelar. Men det är icke själfklart för dem, som intet besitta, intet äfventyra. Det är beklagligt, att en person, som efter *flera* månaders långt fängelse inför sina kamrater vittnar om de lidanden, som han fått utstå för sin tros eller sin uppfattnings skull och som i sitt vittnesmål icke väljer orden på ett så

försiktigt sätt, att han väcker juristernas beundran eller öfverseende, ögonblickligen åtalas af åklagaremakten. Men de svåra följderna af åtalet kunna förhindras. Jag hemställer därför till Rätten, att icke orden utan andan kommer under ompröfning. Den idealitet, som otvifvelaktigt lyser fram ur föredraget har rätt att komma i betraktande.

Man kan tvista om de olika vägar, på hvilka samhällsförbättringen bör vinnas, men man kan icke förneka den personliga insatsens stora betydelse. Den, som vägrar att fullgöra sin värnpliktsskyldighet, begär naturligtvis icke de personers sympati, hvilkas materiella fördelar han sätter i fara, men han anser sig hafva rätt till förståelse. Särskildt i detta fall är hans sträfvan den samma som hos hvarje människa med känsla för människorätt, och få torde de personer vara, som fordra krigets bibehållande för krigets egen skull. Jag är fullt öfvertygad om, att alla de i rättssalen närvarande af fullaste sympati instämma med den tilltalades sträfvan att i sin mån medverka till fred mellan folken, äfven om de icke gilla medlen. Och då vi jämväl torde kunna enas om, att världsfreden till dels vore vunnen, därest alla handlade som den tilltalade, borde han åtminstone åtnjuta vår odelade aktning. Det torde finnas tusentals unga män i värnpliktsåldern, som i sitt innersta skulle önska, att de kunde följa Thunells exempel, men som hållas tillbaka uteslutande af fruktan för straff eller obehag i andra afseenden. Hvem har rätt till vår aktning, den tilltalade som vågat

något för att häfda sin uppfattning eller de nyssnämnda tusen,
som intet vågade? Svaret kan naturligtvis icke blifva mer än
ett, nämligen det, som jag hoppas skall finna uttryck i Rättens
frikännande utslag.

Till sist ber jag få nämna, att den tilltalade vid
13 års ålder inskrefs i skeppsgossehären, hvilken institution
åtminstone då för tiden ansågs vara en mönsterkarta på alla de
vidrigheter, som följa i den kritiklösa militarismens spår. Jag
anser denna omständighet vara af synnerlig betydelse, då det
gäller att afgöra, huruvida den tilltalade velat gifva uttryck
åt sin personliga ställning till de frågor, som för honom äro
och varit så brännande, eller huruvida han med sitt föredrag
velat uppmana till ohörsamhet mot lag eller laga myndighet.

Jag hemställer sålunda, att den tilltalade frikännes
från allt ansvar. - Stockholm den 18 Mars 1909

Wilhelm Hellberg